

Notitie

Referentienummer

Datum
30 januari 2013

Kenmerk
327655

Betreft

Quicksan natuur tennispark Lingemeren

1 Aanleiding en doel

K3Delta en de gemeente Buren hebben het initiatief genomen om binnen het plangebied Lingemeren een tennispark te realiseren. Voor de planontwikkeling van het project Fase 1 Lingemeren is reeds een natuuronderzoek uitgevoerd (Grontmij, 2012) en de voorliggende notitie vormt een aanvulling hierop. Ten opzichte van het oorspronkelijk plan wordt een deel van het plan gebied als gevolg van aanleg van het tennispark intensiever gebruikt.

In deze quickscan wordt, op basis van bestaande informatie, een inschatting gemaakt van de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke relaties die er liggen met de omgeving. De quickscan geeft inzicht in de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Ff-wet, een Natuurbeschermingswet vergunning, Nee-tenzij toets EHS dan wel de noodzaak tot het uitvoeren van nadere inventarisaties of effectbeoordelingen. De natuurtoets vormt daarmee de basis voor eventuele verdere procedures of vervolgonderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor de natuur.

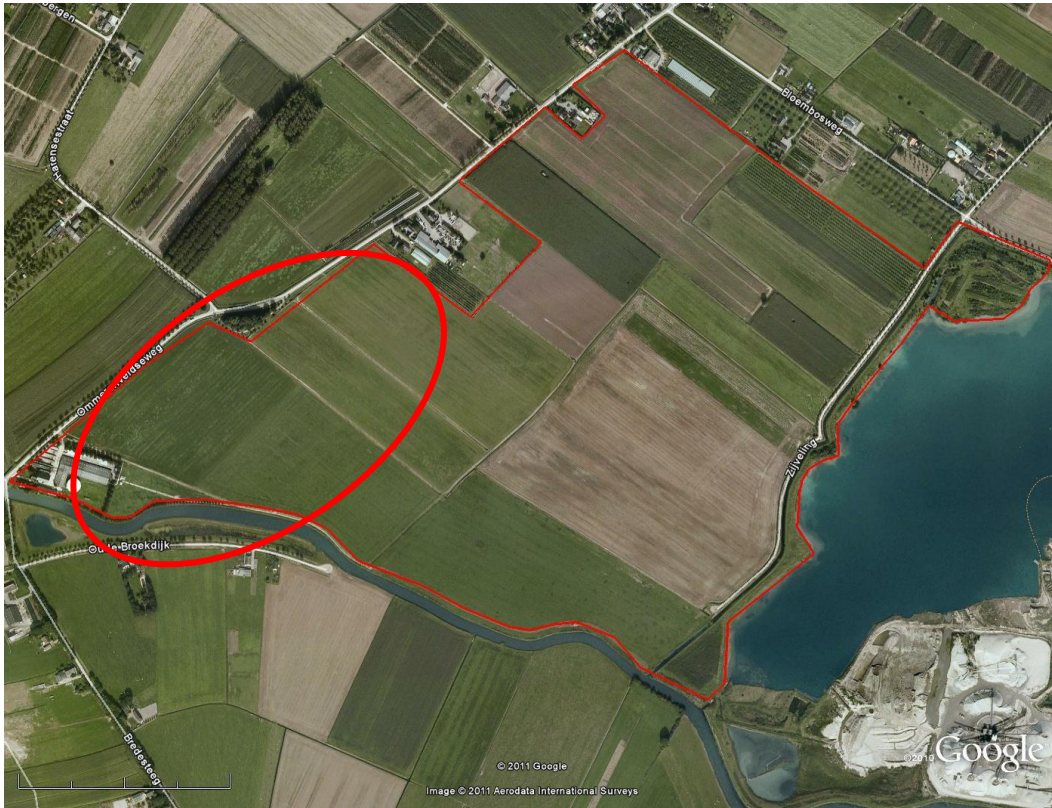
2 Plangebied en voorgenomen ontwikkeling

2.1 *Bestaand plan*

Het plangebied van fase 1 Lingemeren is gelegen in de gemeente Buren en bestaat voor het grootste deel uit landsbouwgrond (zie Figuur 1). Het grootste deel hiervan wordt gebruikt als bouwland voor graan en suikerbieten, een klein deel wordt gebruikt als grasland. Er zijn geen boomgaarden binnen het plangebied. Wel staan er in de zuidwesthoek enkele gebouwen.. Door de landbouwgronden loopt een stelsel van greppels, welke niet (allemaal) jaarrond watervoerend zijn. Tussen het bestaande Lingemeer en het plangebied ligt een wat bredere watergang (5 m) welke niet in verbinding staat met de Linge die ten zuiden van het plangebied stroomt. Rond en langs de Linge zijn enkele plekken aanwezig waar ruigte is ontstaan. In het gehele plangebied is weinig opgaande begroeiing (struiken en bomen) aanwezig.

In Figuur 2 is de voorgenomen ontwikkeling weergegeven. In het noordelijk deelgebied kunnen brede, robuuste natuurzones met ecologische oevers worden ontwikkeld, aansluitend op de regelmatige strokenverkaveling van de omgeving en met o.a. opgaande broekbossen.

In het zuidelijk deelgebied ligt de nadruk op het versterken van de identiteit van de Linge, die geldt als de drager van de landschappelijke en recreatieve ontwikkelingen (landgoederen en woningen). De Linge krijgt brede, natuurvriendelijke oevers en rietlanden. Langs de Zijveling wordt een schiereiland ontwikkeld waar nieuwe percelen voor bebouwing ontwikkeld worden. De toekomstige zandwinplas Lingemeer II krijgt een diepte van maximaal NAP -30 m. Het waterpeil ligt in de plas op circa NAP +4 m, gelijk aan het polderpeil in het gebied.

Figuur 1 Plangebied Lingemeer, huidige situatie. De dunne rode lijn is de grens van het totale plangebied, de dikke rode lijn geeft de locatie van het tennispark.

Figuur 2 Voorgenomen ontwikkeling, zonder tennispark.

2.2 Tennispark

Het plangebied voor het tennispark is gelegen in de zuidwesthoek van het gebied (zie Figuur 3 en 4) en beslaat ca 6 ha. Uitgangspunten voor het tennispark zijn:

- Parkeren op eigen terrein, ontsluiting direct vanaf de doorgaande weg. Bij evenementen gebruik van Medel (ruime parkeerplaats op ca 2km afstand met pendelverbinding naar tennispark);
- Inzet LED-verlichting die naar beneden gericht is om uitstraling naar de omgeving te voorkomen;
- Inrichting in landgoedachtige sfeer;
- Eerst groenstructuur aanbrengen voordat de sportvoorzieningen worden aangelegd;
- Indien gewenst kan er afstand gehouden worden van de Linge;
- Grondgebruik 6 hectare (rest eromheen allemaal natuur en water).

Het tennispark vormt de invulling van de gewenste recreatieve functie in de zuidwesthoek van Lingemeer II.

Figuur 3 Plangebied tennispark in oorspronkelijke plan (boven).

3 Wettelijk kader

Inleiding

De wet- en regelgeving voor natuur is in Nederland onderverdeeld in gebiedsbescherming en soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet). Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet). Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. In de Nb-wet en

de Ff-wet zijn de belangrijkste bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijnen geïmplementeerd. Daarnaast zijn er ook provinciaal beschermde gebieden en soorten.

Concreet komen in de voorliggende natuurtoets de volgende beschermingskaders aan bod:

- De Flora- en faunawet;
- De Natuurbeschermingswet;
- De bescherming van de EHS;
- De bescherming van weidevogelgebieden.

3.1 *Flora- en faunawet*

Ter bescherming van de Nederlandse flora en fauna is sinds 1 april 2002 de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is gericht op de duurzame instandhouding van soorten planten en dieren. De Flora- en faunawet vervangt o.a. de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de oude Natuurbeschermingswet 1968. In de Flora- en faunawet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelden beschermd. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de Flora- en faunawet gelden de volgende verbodsbepalingen:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te veront- rusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 11 en 13. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3. De bescherming van de broedvogels heeft een apart beschermingsregime en zijn sinds 25 augustus 2009 onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 5 en overige soorten.

tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
---------	------------------	--

tabel 2	Overige soorten	Wat betreft beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV (thans EL&I) goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend tijdens het broedseizoen. Van een aantal soorten zijn vogelnesten en bijbehorend functionele leefgebied jaarrond beschermd en staan op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het ministerie van EL&I. Het betreffen broedvogelsoorten van de beschermingscategorieën 1 t/m 4 en in bepaalde gevallen ook van de beschermingscategorie 5. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3). Bescherming van broedvogels uit categorie 5 is jaarrond van toepassing indien ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit is bijvoorbeeld het geval als de soort lokaal zeldzaam is, als er bij een verstoring geen alternatieve nestlocaties beschikbaar zijn of als het aanbieden van een alternatieve (kunstmatige) nestlocatie niet mogelijk is.

In de natuurtoets wordt getoetst welke verbodsbepalingen overtreden kunnen worden bij de uitvoering van het plan. Afhankelijk van het beschermingsniveau van de soort zal voor de overtreding van de verbodsbepaling al dan niet een ontheffing aangevraagd dient te worden en of volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt moet worden.

3.2 *De Natuurbeschermingswet*

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van Natura2000 gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Projecten die een negatieve invloed hebben op deze gebieden mogen niet uitgevoerd worden zonder vergunning.

In de natuurtoets wordt inzichtelijk gemaakt of er in de omgeving van de het plangebied wettelijk beschermde gebieden aanwezig zijn en of een negatieve invloed hierop door het plan al dan niet is uit te sluiten. Als uit de natuurtoets blijkt dat negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, dan zal de vervolgstap het uitvoeren van een eventueel aanvullende oriënterende fase (voortoets) zijn. In de toets moet duidelijk worden of er een verslechteringstoets of een passende beoordeling opgesteld moet worden. Het uitvoeren van een verslechteringstoets is noodzakelijk bij negatieve effecten die met zekerheid niet significant zijn, het uitvoeren van een passende beoordeling bij negatieve effecten die (mogelijk) wel significant zijn.

3.2.1 Ecologische Hoofdstructuur

De doelen en bescherming van de EHS is op landelijk niveau beleidsmatig vastgelegd in de Nota Ruimte. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is op provinciaal niveau uitgewerkt tot de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) met kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden, beheersgebieden en robuuste ecologische verbindingzones. De wettelijke bescherming (WRO) van de EHS is geregeld via het bestemmingsplan. De Ecologische Hoofdstructuur voor de provincie Gelderland is vastgelegd in het Streekplan Gelderland.

De afweging voor ingrepen in de EHS gaat volgens het “nee, tenzij-principe”. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een EHS-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op de EHS uitkomst bieden om projecten in de EHS te realiseren. Hoewel de EHS saldobenadering in de Nota Ruimte is beschreven gaan de provincies hier op verschillende manieren mee om.

De natuurtoets geeft inzicht in de ligging van EHS gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van ‘nee, tenzij, procedure’.

4 Resultaten quickscan Lingemeren

Aangezien het tennispark onderdeel wordt van het project Lingemeren, wordt uitgegaan van de resultaten van de natuurtoets die daarvoor is uitgevoerd (Grontmij, 2012). Voor zover het plan voor het tennispark aanleiding geeft voor afwijkingen van het bestaande plan wordt vervolgens in hoofdstuk 5 ingegaan op eventuele extra effecten op natuur.

De conclusies van de natuurtoets waren als volgt:

Natuurbeschermingswet

Het plangebied bevindt zich niet binnen invloedssfeer van Natura 2000-gebied en/of Beschermd Natuurmonument en heeft hier ook geen ecologische relatie mee in het kader van de externe werking. Een vervolgpcedure is niet noodzakelijk.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied bevindt zich niet binnen de begrenzing van EHS, maar ligt wel direct tegen een ecologische verbindingzone (EVZ). Enige verstoring van deze EVZ tijdens de aanlegfase is niet uit te sluiten, maar in de uiteindelijke situatie is de kwaliteit van de EVZ verbeterd. Verdere toetsing is niet noodzakelijk.

Flora- en faunawet

- Flora: geen effecten op soorten Tabel 2/3, wel algemene soorten voor Tabel 1 Ff-wet. Hiervoor geldt in het kader van ruimtelijke ingrepen een complete vrijstelling van Flora- en faunawet.
- Zoogdieren: geen effecten op soorten Tabel 2/ 3, wel algemene soorten voor Tabel 1 Ff-wet. Hiervoor geldt in het kader van ruimtelijke ingrepen een complete vrijstelling van Flora- en faunawet.
- Vogels: er komen in het terrein broedvogelsoorten voor waarvan het nest en functioneel leefgebied uitsluitend tijdens het broedseizoen zijn beschermd. Eventuele versturende werkzaamheden dienen uitsluitend buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd.
- Vissen: mogelijk komen er vissoorten binnen het plangebied voor, die beschermd zijn onder Flora- en faunawet Tabel 2 of 3. Voor soorten van Tabel 2 geldt in het kader van ruim-

telijke ingrepen een vrijstelling van Flora- en faunawet mits met een gedragscode gewerkt wordt. Voor Tabel 3 soorten geldt in het kader van ruimtelijke ingrepen *geen* vrijstelling van Flora- en faunawet, ook niet in combinatie met een gedragscode. Als de bittervoorn daadwerkelijk voorkomt binnen het plangebied is een ontheffing noodzakelijk. Mits afdoende maatregelen worden genomen is er echter wel uitzicht op verlening van deze ontheffing. Voor een aanpassing van het bestemmingsplan is dit daarom geen belemmering.

- Amfibieën: er komt mogelijk een amfibieënsort (heikikker) binnen het plangebied voor, die beschermd is onder Flora- en faunawet Tabel 3. Voor Tabel 3 soorten geldt in het kader van ruimtelijke ingrepen *geen* vrijstelling van Flora- en faunawet, ook niet in combinatie met een gedragscode. Als de heikikker daadwerkelijk voorkomt binnen het plangebied is een ontheffing noodzakelijk. Mits afdoende maatregelen worden genomen is er echter wel uitzicht op verlening van deze ontheffing. Voor een aanpassing van het bestemmingsplan is dit daarom geen belemmering.
- Reptielen: er komen geen reptielensoorten binnen het plangebied voor.
- Ongewervelden: er komen geen ongewervelden binnen het plangebied voor die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet.

5 Resultaten tennispark

De ontwikkeling van het tennispark beperkt zich tot de zuidwestelijke hoek van het plangebied Lingemeren. De invulling van het gebied wijkt af van de eerder getoetste plansituatie door een wat groter bebouwd oppervlak, meer bezoekers, meer verkeer op de toegangswegen en meer verlichting. De huidige inrichting in dit deel van het plangebied bestaat uit akkerbouwpercelen met op één plek (langs de weg een klein bosjes dat behouden blijft in de plansituatie.

5.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied bevindt zich niet binnen invloedssfeer van Natura 2000-gebied en/of Beschermd Natuurmonument en heeft hier ook geen ecologische relatie mee in het kader van de externe werking. Een vervolgprocedure is niet noodzakelijk.

Het plangebied bevindt zich niet binnen de begrenzing van EHS of weidevogelgebied, maar ligt wel direct tegen een ecologische verbingszone (EVZ, zie Figuur 4). Enige verstoring van deze EVZ tijdens de aanlegfase is niet uit te sluiten, maar in de huidige situatie is de EVZ niet natuurlijk ingericht en in de uiteindelijke plansituatie is de kwaliteit van de EVZ verbeterd. Ten opzichte van het te maken ontwerp voor inrichting van dit deel van het plangebied is met name het geplande center court (tennisbaan met tribune) van belang. Voor het optimaal functioneren van de verbingszone is het voorkomen van lichtuitstraling op de Linge belangrijk. Dit kan bereikt worden door aangepaste verlichting (die al onderdeel van het plan is) en voldoende afstand (bij voorkeur ca 50 m) tussen bebouwing en de EVZ.

Figuur 4 Ecologische verbindingzone Linge t.h.v. tennispark

5.2 Soortenbescherming

Toetsing in het kader van soortenbescherming wordt hier gedaan op basis van de bestaande quickscan voor Lingemeren. Hieruit blijkt dat in het plangebied Lingemeren effecten op streng beschermde zoogdieren, flora, reptielen, vissen en ongewervelden op voorhand uitgesloten zijn. Het voorkomen van de heikikker wordt voor het gehele plangebied niet uitgesloten en dient richting de uitvoering ook onderzocht te worden. De plangebied voor het tennispark is weinig geschikt voor heikikker, maar bevindt zich wel juist op korte afstand van bestaande waarnemingen van heikikker. Richting uitvoering dient het voorkomen van de heikikker dan ook nader onderzocht te worden.

Daarnaast komen mogelijk broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten voor binnen het plangebied tennispark. Mits versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, vormt dit geen belemmering voor uitvoering van werkzaamheden. Bij uitvoering binnen het broedseizoen dient vooraf een check op aanwezige broedvogels plaats te vinden.

Voor wijziging van het bestemmingsplan met opname van het tennispark is op voorhand geen belemmering vanuit de wet- en regelgeving voor natuur.

6 Conclusies en aanbevelingen

- Met betrekking tot aanpassing van het bestemmingsplan wordt geconcludeerd dat er geen overwegingen zijn vanuit wet- en regelgeving voor natuur die de uiteindelijke uitvoering van de plannen voor het tennispark in de weg staan.
- In verband met de (inrichting van de) ecologische verbindingzone dient verstoring in de oeverzone zoveel mogelijk vermeden te worden. Dit kan voor wat betreft het tennispark door

lichtuitstraling op de Linge te voorkomen en een afstand tussen bebouwing en Linge te houden van ca 50 m.

- Er is richting de uitvoering nader onderzoek nodig naar één soort. Mochten deze soorten daadwerkelijk voorkomen, dan zijn maatregelen noodzakelijk om schadelijke effecten te voorkomen of te compenseren, maar er is vervolgens wel uitzicht op het verkrijgen van de benodigde ontheffing.
- Onderzoek is nog noodzakelijk naar de aanwezigheid van heikikker. Onderzoek naar heikikker kan het beste in de periode maart – april plaatsvinden.
- Richting de uitvoering moet rekening gehouden worden met de mogelijke aanwezigheid van broedvogels (met niet-jaarrond beschermde nesten).